

Կամրջաչափությունը ԵՐԱՐՈՒՆԱԿՎՈՒՄ Է «Լինսի» միջոցներով

Երեւան-Գյումրի մայրուղին ներառում է Աշտարակ ֆաղաբ Երջանցող կամրջը: Այս երկու ընթացակարգերում ուղեւորներն ու վարորդները կհիշեն կամրջի կողմից ծանաղարհի լայնով ձգված ու կամրջի բարձր ցածր վերամբարձ կողմերը: Այն վկայում էր ոչ թե շինարարական անփութության, այլ անավարժության մասին:

Քասախ գետի կամրջային անցման շինարարության աշխատանքները սկսվել էին դեռևս 1988 թվականից, բայց ֆինանսավորում չլինելու դեպքում կհասկանաք ինչ մնացել: 1994

մոնտաժվել է վերամբարձ կողմերը: Այդ աշխատանքները ԵՐԱՐՈՒՆԱԿՎՈՒՄ են, որոնց հնարավոր լինի կամրջի թռչելու և կառուցվածքը սահուն շեղափոխել միջանկյալ հենարանների վրա: Ավելի քարգ, դասրաս են արդեն կամրջի հենասյուները, որոնց վրա հիմա միջոցով կսեղադրվի արդեն հավակած մետաղական կոնստրուկցիան:

Կամրջի երկրորդ հերթի շինարարության աշխատանքները կավարտվեն 2003 թ-ի հոկտեմբերին: 1 մլրդ 40 մլն դրամ ընդհանուր արժեքով շինարարության արդյունքում կունենանք

Քվին ավարտին էր հասցվել երկկողմ երթևեկությանը կամրջի միայն մի կողմը, որն էլ հանձնվել էր ԵՐԱՐՈՒՆԱԿՎՈՒՄ ծառայելով որոշ երկկողմ անցում:

Նման ԵՐԱՐՈՒՆԱԿՎՈՒՄ, որ 6 անվաճառված են 8 արհ, մեծ վնաս էր ընդհանուր երթևեկության համար, քանի որ Երեւան-Գյումրի անաղան կարգի ծանաղարհ կամրջի հասկանում նեղանում էր 11,5 մ մեկ կողմի վրա իրականացնելով երկկողմ երթևեկություն:

2002 թ-ի սեպտեմբերին սկսվել է կամրջի երկրորդ հերթի շինարարությունը այս անգամ «Լինսի» հիմնադրամի միջոցներով «Ճանապարհաչափություն» ծրագրի Երջանցող կամրջի հատման ներքին շինարարական աշխատանքները: Եվ ինչպես երկ կամրջի հարեւան շինարարական աշխատանքները «Ճանապարհաչափություն» ծրագրի մեջ էր ներառվել, առայժմ աղա-

մոս 30 մ լայնությամբ կամրջային անցում:

«Լինսի» հիմնադրամի ֆինանսավորմամբ 249 մլն դրամ արժողությամբ իրականացվում են եւս մեկ կամրջի վերանորոգման աշխատանքները: «Ճանապարհաչափություն» ծրագրի Երջանցող կամրջի մասին Երևանի կառավարությունը Այս կամրջի առաջին հարկով իրականացվում են Մասիս-Նուռնուս երկաթգծի, երկրորդ մասով Աշտարակ-Եղվարդ-Արթուր ավտոմայրուղու անցումները: Մոս 20 արհ առաջ կառուցված կամրջը երթել չի վերանորոգվել, եւ դրա որոշ հատվածներ վթարային են: Արդեն իսկ որոշ աշխատանքներ արվել են, իսկ մնացածը կամրջի վերանորոգումը նախատեսված է ավարտել 2003 թ-ի հոկտեմբերի սկզբներին:

ԱՎԱԿԱՆ ԵՐԱՐՈՒՆԱԿՎՈՒՄ, Աշտարակ

Իրավադատության առաքելությանը

Ա. Գ. Սախարովի անվան Մարդու իրավունքների դաշնային կոմիտեի հայկական կենտրոնի Շիրակի սարածաբանային մասնաճյուղը գործում աշխատանքներ է կատարում իր սահմանափակ իրավունքները իրականացնելու, Հայաստանում ֆաղաբացիական հասարակության կառուցման աշակերտությունը: Արդեն յոթերորդ արհի գործող մասնաճյուղի աշխատանքները չի սահմանափակվում միայն ֆաղաբացիների իրավունքների դաշնային կոմիտեի անմիջական աշակերտությամբ, այլ ներառում է նաև իրավապաշտպանական, ֆաղաբացիների խմբերի ինֆորմացիոն աշակերտմանը, օրինաչափ գործընթացներին մասնակցության եւ այլ ուղղություններ: Միայն անցյալ արհ, ըստ մասնաճյուղի ղեկավար Մերյան Մարտիրոսյանի հրատարակած զեկայների, կազմակերպությունը իրավաբանական խորհրդակցություն է մատուցել 1142 ֆաղաբացիների ու իրավաբանական անձանց, փաստաբանական աշակերտություն ցույց տվել արհի դասական աշխատանքներ ուղղված 49 դիմումներ ու հայցադիմումներ կազմելուն, մասնակցել 27 ֆաղաբացիական ու ֆրեական գործերի դասական ֆնդությունը: ՀՀ նախագահին, Ազգային ժողովին եւ կառավարման մարմիններին հասցեագրվել են 78 դիմում, հայտարարություն ու միջնորդագիր, աշակերտություն է ցույց տվել մեկ ասույթից ավելի իրավաբանական անձանց դասական գրանցմանը:

Քննչությունը իրավապաշտպանական գիտելիքների մակարդակի բարձրացումը համարելով հիմնական խնդիրներից մեկը, կազմակերպությունը 2002 թվականին դասրասել ու արածել է հարյուրից ավելի հուլիս, 6 մեթոդական ծեռնարկ, անցկացրել մարդու իրավունքների ժողովրդավարության, դեմոկրատիայի հիմունքների, համայնային զարգացման, հանրային ֆարգությունների եւ այլ դարձրեթացներ, սեմինար-ֆնդարկումներ, «Կլոր սեղաններ», դրանց մասնակց

Քննչությունը իրավապաշտպանական գիտելիքների մակարդակի բարձրացումը համարելով հիմնական խնդիրներից մեկը, կազմակերպությունը 2002 թվականին դասրասել ու արածել է հարյուրից ավելի հուլիս, 6 մեթոդական ծեռնարկ, անցկացրել մարդու իրավունքների ժողովրդավարության, դեմոկրատիայի հիմունքների, համայնային զարգացման, հանրային ֆարգությունների եւ այլ դարձրեթացներ, սեմինար-ֆնդարկումներ, «Կլոր սեղաններ», դրանց մասնակց

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐՈՅ
Հասարակության ժՔ արհի
Հիմնադրամի եւ հրատարակչի
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐ» ՍՊԸ
Երեւան 375010 Հասարակության 47
Ֆաղա: 374-1-562863
Ե-մաղա: azg2@arminfo.com
www.azg.am

Գլխավոր խմբագիր
ՅՎԱԿՐ ԱԻԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՐԻ ՅՎԱԿՐԵԱՆ / հեռ. 529221
ՏՃՈՐԸ
ՅԱՐՈՒԹԻՆ ԱՆԱԲԵԼԵԱՆ / հեռ. 529353
Համակարգ. ծառայություն
/ հեռ. 582483
Երեւանի լրատվական ծառայություն
/ հեռ. 529353

Apple Macintosh
համակարգային շարունակ
«Ազգ» թերթի
Թերթի ցիբերի անդրադասված քվ մասնա-
կի աստղությունը արագոր մատուցի միջո-
ցով կամ շաղիտիտուսաստեղծարար, ա-
ռանց խմբագրության գրաւոր համաձայնու-
թեան, խախտ արգելում են, համաձայն ՀՀ
հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնի.
Լիբրեր չեն գրախուսում ու չեն
վերադարձնում
«ԱԶԳ» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AYEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

Կարեւորվեց դրական տեղաշարժը

ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Առեւտրի եւ սննդամթերքի զարգացման նախարարության հաշվետվության մեջ առանձնանում են մի ֆաղաբացի կենտրոն: Երեկ ներկայացնելով համառոտ տեղեկատվություն հաշվետվության մասին, նախարար Կարեն Եւանայանը կարեւորեց հասկալալ արդյունաբերական արտադրանքի աճը 14 տոկոսով, իսկ առանց Երեւանի կաղա: 24 տոկոսով:

Գյուղատնտեսության աճը կազմել է 4 տոկոս, իսկ ամենամեծ աճն արձանագրել է կաղախալ շինարարությունը՝ 43 տոկոս:

Աճել են նաեւ քնակության դրամական եկամուտները՝ 15 տոկոսով, ծախսերը՝ 12 տոկոսով, ինչը, սակայն, անգամ նախարարի խոստովանությամբ, արտադրալ չի զգացվում: Տվյալ դեղում նա կարեւոր համարեց դրական տեղաշարժը:

Հարցրոն արտալին առեւտրի ցուցանիշների բարելավումն է: Արտահանման ծավալներն աճել են 48 տոկոսով եւ հասել 507 մլն դոլարի: Երեւան, աճել են նաեւ ներմուծման ծավալները՝ կազմելով 991 մլն դոլար, բայց արտալին առեւտրի բացասական հաշվեկոչը նվազել է 48 մլն դոլարով: Նման տեղեկությունները դեղում, Կարեն Եւանայանի կարծիքով, 5-6 արվա ընթացում առեւտրային հաշվեկոչին արձանակալ փոփոխություններ կկրի:

Այնուհետեւ նախարարն անգամ արվա կարեւոր իրադարձությունների շարունակեց Հայաստանի անդամակցումը Առեւտրի համաշխարհային կազմակերպությանը (ԱՀԿ): Նա լրագրողների ուժաղությունը իրավիճեց այն փաստի վրա, որ Հայաստանն այս կազմակերպություն ընդունվեց առանց հետադարձակցային դաշնակցությունների: Ըստ դրոնների արդյունաբերության ցուցանիշների աղանջությամբ հաշվետվության մեջ նեված դասկերն այսպիսին է: Թեթեւ արդյունաբերությունն ունեցել է մոս 1,5 տոկոս աճ, աշխատել են համակարգի 25 ծեռնարկություններ, որտեղ

աշխատողների թիվն ավելացել է 400-ով: Առավել մեծ աճ է արձանագրել հանարդյունաբերության եւ շինանյութերի արդյունաբերության քնագաղաղը: Այստեղ թողարկվել է 65 մլրդ դրամի արտադրանք, որն ավելի է նախորդ արհից 11,5 մլրդ դրամով: Արտահանումն ավելացել է 61 տոկոսով: Քիմիական արդյունաբերության ցուցանիշները ներկայացված չէին: Այնուհայց է, որ այստեղ հետընթաց է արձանագրվել, որովհետեւ դրոնի խոժոժարույն ծեռնարկությունները չեն աշխատում: Մեռնաշինական համալիրում նմանաղալ նվազել են արտադրության եւ արտահանման ծավալները: Փոխարենն աճ են արձանագրել մի ֆաղաբացի ծեռնարկություններ՝ «Ալմաստը», «Հայկաթը», «Հայէլեկտրատղարարը», «Գրանդ սանը», Գորիսի «Գամման»: Եվ, քնակալաբար, ամենից արընթաց զարգանում են ոսկեղոծությունը եւ ակնագործությունը: Այստեղ արտադրության ծավալներն աճել են 106 տոկոսով, իրացումը՝ 140 տոկոսով, արտահանումը՝ 148 տոկոսով: Աշխատանքներն ավելացել են մոս 2 հաղարով:

Աշխատանքների թեմային անդարաղանալով, առեւտրի եւ սննդամթերքի զարգացման նախարարը նեց, որ 2002 թ-ին ստեղծվել է 35

հաղար մոս աշխատանք: Դրանցից 19 հաղար ստեղծվել է փոխ ծեռնարկություններում: Կարեւորվեց նաեւ փոխ եւ միջին ծեռնարկության զարգացումը: Այս դրոնը 2002 թ-ին սվել է համախառն ներլին արդյունքի 35 տոկոսը: Փոխ եւ միջին ծեռնարկալիությանն աշակերտու մղատակով իրականացվում է դեռական ծրագիր, որի օրհանակներում դրոնի անցյալ արհի արձանագրվել է 40 մլն դրամ (որից 20 մլն դրամը՝ դեռարուցեղի):

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Նախարար «ԵՐԱՐՈՒՆԱԿՎՈՒՄ» «Ունասից»

Առեւտրի եւ սննդամթերքի զարգացման նախարար Կարեն Եւանայանը երեկ ընդգծված դեղաղություն հայտնեց «Նախարար» եւ Վանաձորի ֆինանսալի սեփականատեւ, քրիստանակալ «Ունաս» ընկերության գործունեությունից: «Ունասի» մեռնեղմեղից ԵՐԱՐՈՒՆԱԿՎՈՒՄ հաղար են: Այստեղ մեռնեղմեղ չկա: Եւ 2-3 նամակ եւ գրել նրանց եւ դեռեւս դատասալան չեն սաղեղել, սաղ նախարարը եւ ավելացրեց, որ, իր կարծիքով, այս ընկերությունը Հայաստանում աղաղալ չունի: Նա փաստրեն չի կատարում իր սահմանած ներդրումային եւ մյուս դաշնակցությունները:

Ի արթերություն արան, դատասալանելով «Դողաղործ» սեփականատեւրը դատարկությունների կատարման մասին «Ազգի» հարցին, Կարեն Եւանայանը նեց, որ այստեղ դրական տեղաշարժ կա: «Դողաղործում» այժմ վերակալման աշխատանքներն ավարտվել են, եւ սկսվել է ավտոմեռնարկների կամերաների արտադրությունը: Չեռնարկության սեփականատեւրն, ըստ նախարարի, ներդրումային դատարկությունները հաղողությունը կատարում է: Սակայն հարկ եւն համարում հիշեցնել, որ մինչեւ վերջին 1-2 ամիսը «Դողաղործ» վերաղործարկումը գրեթե 2 արհ ծեղգվում էր: Ա. Մ.

Քննչականության նախարար Մեւանի եւ անսաղաների մասին

Ինչպես եւ սղատվում էր, քննչաղաղության նախարար Վարդան Այվաղյանն, աղոնղաղանաղով կաղաղարությանը ներկայացրած իր հաշվետվությանը, առանձնատեւրն ու շեղաղաղանաղան ունեցող անցյալ արվա ընթացումը Մեւանա լճի մակարղակի բարձրացումը 44 սմ-ով: Այստեղից բաց թողնված ջրի ֆանաղը (ողողման համար) կաղանել է 98 մլն խմ, ինչը 51 մլն խմ-ով դաղկալ է եղել 2002 թ-ի համար նախատեսվածից:

Ավելի մանրամասն նախարարը ներկայացրեց անսաղաներին աղեղաղ խնդիրները: «Հայանսաղ» ոչ աղաղ

անսաղան կաղանկերղության ֆինանսական ցուցանիշները բարելավվել են: Ըուրը 200 մլն դրամի սվեղաղան ԵՐԱՐՈՒՆԱԿՎՈՒՄ է օրհանակաղացվել, Եուրը 3 անգամ աճել են կաղանկերղության աշխատակիցների աշխատավարձերը: Նեվեղին նաեւ անսաղաղաղաղանման աշխատանքները մոս սկիլների տեղաղոն, անսաղի քնակաղ աղին մղատող աշխատանքներ եւ այլն: Վարդան Այվաղյանն ընդգծեց դեկտեմբերի 1-ից փեատեւրն անսաղաներում եւ սկիլակներում հատումների դաղարեղման իր ստողարած

կարղաղությունը: Նա անհրաղեւտ համարեց ընդհանրաղաղաղ «աղանց հատումների անսաղ» զաղաղարի իրականացումը, որը հնարավոր կլինի զաղամատակարարման լիարժեք վերակաղանկում դեղում:

Քննչաղաղությունը նախարարության հաշվետվության մեջ նեվում է նաեւ ոչ մեռաղային օղատկար հանաղաների արդյունաղանման սվեղային ծավալների նվաղումը: Եթե 2001 թ-ին արդյունահանման հաղաղաղած ծավաղը 714 հաղ խմ էր, աղա 2002 թ-ին 1 մլն 363 հաղ խմ:

Չրեղեղից ավեղում է նաեւ մրանց սուղը: Հեռո մոս սուղ են կաղաղում: Աշխատաղ, եղանղում ու խեղաղի հայուղին, որին տեղաղակները, իրեւ օտարակաղի, սկղում դղկամությունը էին ընղումել, աղաղանաղաղ նվաղում է գյուղաղաների համակաղանը, եւ մրան իրեղց գյուղաղաղ են ընղում: Այնղաղ ու, Չինաստանում հայ գյուղաղաղ ունեղն:

Հայաստանում Չինաստանի դեղաղանաղան ներկայաղուղիցը հեղաղաղաղան մանրամասն էր նեղել, հարցաղուղի ծամանակ, եր նունեղին խնղում են նեղաղաղաղ նեղանաղին, նա, դաղանաղով Աուրու 3 ան Գուղին, աղում է Աուրու, աղի, ին հերթն է... Ա. Գ.

Չինաստանում հայուղի գյուղաղաղ կա

Տննետակաղան Երղաղաղները մեղանում նեղանաղուղեղին նաեւ արատաղանցի գործարարների, գիղանականների ու փոնաղաղաների մեծ ներուղով: Այղ հայտուն հորձանղ ոչ միայն մեռ տննետղությունը արարուղաղ, ցանկաղի կամ անղղուղանելի ցղուղաների եղաղաղեղ: Հարղանի արտաղաղաղան ՀՀ նախաղաղի թեղանաղոն Ո. Քղաղայանի ֆարղաղաղի ընթացղում մի դատություն լեղեղին, որը վկայում է նաեւ մարղաղային ծաղաղաղարի վրա այղ փոփոխությունների ողղակաղ, արատաղուղ անղաղաղարծի մասին: 4-5 արհ աղաղ չինաղի գյուղաղանտեղների մի խումը եղավ Հայաստան: Նղատակը չինակաղան հաղաղաղաղային, բանղարաղուսաղ

նային կուղաղուղաների փոնարկումն էր Հայաստանի լեղանային Երղաներում: Ու թեղեղ գիղաղաղորը բաղկաղան լաղ արղունը սվեղ (Հարղանի անղղի դաղանաղներում ցղոնեղի բարձր թեղ սաղեղեղ), այնուղանեղայինով, ծրաղաղը կեղանաղաղաղին ինչ-ինչ դատաղաներով ընղաղաղեղ, եւ չինաղաները վերաղաղան հայրեղին: Այղ ընթացղում նրանցից մեղը Աուրու 3 ան Գուղ, հարցեղ ընսանղի կաղանել երեղանցի մի աղեղաղ նունեղի հեղ: Մի ֆաղի արհի Հայաստանում աղաղուղ եւ երկղուղաղ չինուղի-հայուղի զաղակներ ունեղաղուղ հեղո նրան մեղնում են Չինաստան: Հիմնաղուղում են Տղաղի փեղերի գյուղեղից մեղում: 2 արհ աղաղ տեղի ունեղած հայնղի

Նախագահի թեկնածու Վազգեն Մանուկյանն արդեն թրջված է ընտրություններին իր մասնակցությամբ: Նա երեք անգամ ՀՀ նախագահի թեկնածու է առաջադրվել: Նա իր նախընտրական ֆարգաբազմը սկսեց Սյունիքի մարզից: Նախ բավականին կաղված է Սյունիքի հեծ, մանավանդ Պաշտապետի ժամանակներից, երկրորդ որդես ավանդույթ միջոց իր ֆարգաբազմը սկսում է հեռավոր կեսից: Առաջին գյուղը Հիմուխայրն ունի 2600

կուզեն լինի մի թեկնածու, որը նախագահ դառնալուց հետո երկիրը փոխի: Միասնականությունը մեզ դեմ է, որդեսի կարողանալով հարթել, որովհետև դիմացի ուժը լրիվ մախու ուժ չէ: Դեռ միասնական թեկնածուն չի երևում, բայց ընդդիմության ուժերը միասնական են աս հարցերում»:

Գործում, որը 18 հազար բնակչից 14 հազար ընտրող ունի, ասերը հավաքվել էին ֆարգաբազմում իրենց հուզող հարցերի Պաշտապետի ակնկալով: 73 ասեր-
 որ ծեր հավասով ու ծեղ հեծ մեր երկիրը շեղանցում ու ծաղկեցնում: (Ներկաներից ոչ ոք չի լիցեցրեց Վ. Մանուկյանի «Վասակը» հայրենի սենտություն ֆայլայման գործում): Իսկ թե ինչո՞ւ կողմնորոշվեն, ճիշտ ընտրություն կատարեն, նորից հուժուրդ հնչեց Պաշտապետը. «Որ գնում եք երկար ծնունդ առնելու, մի լավ սեղմում եք, կտանում, նոր առնում, չէ՞, դե հիմա էլ եկել եմ, մի լավ սեղմեք, կտանում ու նոր որոշեք»:

Հաջորդ օրը Վ. Մանուկյանն իր

Նախագահի թեկնածու Վազգեն Մանուկյանի այցը Սյունիքի եւ Վայոց ձորի մարզեր

բնակիչ, որից 1418-ն է ընտրող: Արդեն չորս ամիս գյուղը ջրագրված ու հոսանքազրկված է, փակվել են միակ գործող կոչիկի ֆարգիկան, հիվանդանոցը, մանկապարտեզը: Գյուղը, կտրված լինելով օրջկենտրոնից, հայտնվել է կղզիացած վիճակում ու մեծ-մեծակ իր բազմաթիվ որոբներով, որոնք էլ բարձրացվեցին նախագահի թեկնածուի Վ. Մանուկյանի հեծ հանդիման ժամանակ: Վ. Մանուկյանը մանրամասն ներկայացրեց իր նախընտրական ծրագիրը, Պաշտապետից հարցերին, ընդունեց արված առաջարկները, որոնք, ասաց, հիմք կհանդիսանան ընտրվելուց հետո իրագործելու համար:

PHOTOLURE

կան Գառնիկ Քյուրումը ֆաջատեղակ էր նախագահի թեկնածուներին ու աս մտախոգ է, որ դեռ ընդդիմությունը չի կողմնորոշվել մեկ թեկնածուի հարցում: Իսկ թե ում կընտրեն՝ ցույց կտան մյուս թեկնածուների հեծ հանդիմանը: 24 արեկան Միսակ Ավագյանը, 82 արեկան Սոնա Տաթև էր ասերը ղեկավարում էին, որ միայն ընտրություններից առաջ են սենում նրանց երեւել, հեծ գնում-կրում են:

Իսկ Կաղան ֆարգի կենտրոնում, ինչո՞ւ են ասում են, «ասեղ գցելու սեղ չկար»: Մեսաթես նույն սոցիալական որոբներն էին ավանդների արժանացումը, ասխատեսողների սեղծումը, բուժօգնությունը եւ այլն: Դավիթ-Քեկ գյուղի լեփլեցուն դահլիճում Վ. Մանուկյանին սղատողներ հասկալուս ու գեցին իմանալ, թե մեր երկրում էլ վաճառելու բան մնացել է, թե՞ ոչ: Վ. Մանուկյանը հուժուրդով Պաշտապետը. «Չի մնացել, դրա համար էլ ուզում եմ դառնալ նախագահ,

հանդիմունը սկսեց Միսիանից, ուր նրան սրվեցին կրկին բազմաթիվ «չկա»-ների ասրաններով հարցեր ակնկալելով դրական Պաշտապետներ: 32-ամյա Հայր Դանիելյանին, 64-ամյա Լյուդվիգ Օհայնյանին հասկալուս մտախոգում էր Միսիանից 40 տկոս երիտասարդների մեկնումն արտագնա ասխատեսմի Ռուսաստան, եւ որ 40 արեկան լրացած տղամարդկանց թիվը աս է, որոնք չեն կարողանում ավունանալ, ընտանի կազմել մի-միայն սոցիալական Պայմանների Պաշտապետ: Գյուլմեցի 65-ամյա Մնացական Հակոբյանը հասուկ եկել էր Միսիան լսելու Վ. Մանուկյանին եւ նրան բնորոշում էր հայկական Կելիչ...
 Սյունիքի մարզից հեծ հաջորդ հանդիմունը կայացավ Վայոց ձորի մարզում: Եղեգնածորի կենտրոնական հրաղարակում, ուր ընտրողների թիվը մոտ 4000-ի է հասնում, նույն խնդիրներն էին:

ՄԱՐԻՏՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ
Սյունիք-Երևան

«Քաղաքացի» Պաշտապետում է Ռ. Քոչարյանի թեկնածությունը

Հունվարի 24-ին սեղի ունեցավ «Քաղաքացի» հայրենակցական միության ընդլայնված խորհրդի նիստ, որը, այլ հարցերի հեծ, նմանակ նաեւ առաջիկա նախագահական ընտրություններում միության միասնական դիրքորոշման հարցը: Չայների մեծամասնությամբ որոշվեց Պաշտապետի Ռոբերտ Քոչարյանի թեկնածությունը եւ կոչ անել քաղաքացիներին ընտրություններին իրենց ծայրը սալ գործող նախագահի օգտին:

«ԱՐԱՐԵՎԱՆ»-ԴՍ ՆԱՍՏԱՊԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

Հայեր Նովոռոսիյսկի ֆաղաֆաղեփ թեկնածուների մեջ

Ռուսաստանի հարավի հայերի «Երկամաս» թերթը սեղեկացնում է, որ մարտի 23-ին կայանալի Նովոռոսիյսկի ֆաղաֆաղեփ ընտրություններին մասնակցելու ցանկություն են հայտնել արդեն մի ֆանի անծին, որոնց մեջ կան նաեւ հայեր: Խոսքը Նովոռոսիյսկի ֆաղաֆաղեփ դումայի Պաշտապետ Ռ. Միտոյանի եւ «Նովոռոսիյսկի ծովային առեւտրային նավահանգիստ» ԲԲԸ նավաբանվոր-մեխանիզատր Ն. Կարասակյանի մասին է: Նովոռոսիյսկի հայկական համայնքում 10 արուց ավելի գործում է հայ մեակույթի «Լույս» ընկերությունը, իսկ վերջերս Կրասնոդարի երկրամասի օրենսդիր ժողովի ընտրություններում Նովոռոսիյսկի օկրուգներից մեկում հաղթեց մեր հայրենակից Ս. Չիրիսովը:

Ռուս լրագրողներն աղեփ գոտում

ԳՅՈՒՄԻ, 29 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ. Լրագրողների միությունների միջազգային կոնֆեդերացիայի նախաձեռնությամբ հունվարի 25-ից Հայաստանում են աստասանյան մի ասր լրագրողներին ներկայացուցիչներ: Ռուս լրագրողները, բաժանվելով երկու խմբի, հունվարի 27-ին այցելեցին Գյումրի եւ Սոփիալի աղեփ գոտում միջ այժմ կատարված եւ իրականացվող վերականգնողական աշխատանքների ընթացիկ ծանոթանալու: Գյումրի այցելած խմբի կազմում էին «Նովիե իզվեսչիա», «Մոսկովսկիե նովոստի», «Կոմսոմոլայա Պրավդա» թերթերի թղթակիցներ Վլադիմիր Չեռնոկովը, Նազգյուլ Առնեան, Կոնստանտին Գորոխովը եւ «Տէ Վէ Ես» հեռուստաընկերության լրագրող Վիկտոր Դիասիլովիչը: Գյումրիում աստ լրագրողները օրջեցին «ԱՄԻ» քաղաքատու, եղան ամերիկացի բարերար Ջոն Հանքսոնի նվիրատվության կառուցված թիվ 2 դպրոցում, հանդիմեցին Հիւրակի մարզկոմից: Մարզից Զելիս Փիրումյանը ներկայացրեց մարզում վերականգնողական աշխատանքների ծավալների, ֆինանսական աղբյուրների, բնակչության սոցիալական վիճակի եւ անօրբեաններին բնակարաններով աղաղակելու նախատեսված ժամկետների մասին ամփոփ սեղեկագրություն:

մեկեան վարձակալությամբ չէր վերցված, այլ սեփական էր: Ինչեւէ, ամենօրյա դարձած իրողություններն այդ երրուղային սաֆու մեջ զվիվայր օուս էին եկել: Ուղեւորները չէին բողոքում, երբ լեփ-լեցուն մեկեան ինքնաբերական նոր ուղեւորներ: Դեռ ավելին՝ արդեն երրուղային սաֆու մեջ հայտնված ուղեւորներն իրենք էին դիմում վարորդին՝ մեկեան կանգնեցնող ուղեւորներից վերցնելու համար: Հեծարեֆական այս ամենում այն էր, որ արտօրինակորեն զվար, ուրիշ մթնոլորտ էր երրուղային սաֆու մեջ: Միեւնույն ժամանակ ուղեւորները մի սեսակ միաբան էին ծագած խնդիրը հաղթահարելու հարցում:

Փոխընթացումն ու միաբանության ոգով

Հասկալուս նախագահական ընտրությունների ժամանակ հաճախակի ենք լսում մեր ազգի ներկայացուցիչների հասցեին սավող եւ գովաբանական, եւ փնտվանի խոսքեր: Տարաբնույթ ուսուցիչներն է արժանանում նաեւ հայ ժողովուրդը, հասկալուս որդես ՀՀ բնակչությունը:
 Օրես Պաշտապետ մի միջադեղ հաճելիորեն զարմացրեց ինձ: Պարզվում է, որ հայ ժողովուրդը ոչ միայն հունորի զգացումը չի կորցրել (ինչն ուղակի փրկողակ է ֆարգչական այլաեսակ խոսուսներին դիմանալու համար), այլեւ բավականին ներուժ ունի միաբան եւ համախմբված մոտեսալու ցանկացած երեւոյթի:
 «Գո՛ր, փոխի՛ր երկրորդ», «Փոխի՛ր երրորդ», մեկուսեց աղեփ 2 հոգանոց մեսաեսեղին Տեսած 3 ուղեւորներից մեկին դիմելով՝ ասում էր երրուղային սաֆու վարորդը: Բանն այն էր, որ աղեփում 3 հոգու սեղափոխելուց հետո վարորդն ի վիճակի չէր ուղեւորներից մեկի ոտերի արանի ուղեւորներին փոխանցանում տուփի որեւէ գործողություն իրականացնել:
 Մյուս կողմից էլ, վարորդն անընդհատ այն էլ միայն էր անում, թե մեկեան կոտրվում է, դեծալները չեն դիմանում ծանրությանը: Հավանաբար

մեկեան վարձակալությամբ չէր վերցված, այլ սեփական էր: Ինչեւէ, ամենօրյա դարձած իրողություններն այդ երրուղային սաֆու մեջ զվիվայր օուս էին եկել: Ուղեւորները չէին բողոքում, երբ լեփ-լեցուն մեկեան ինքնաբերական նոր ուղեւորներ: Դեռ ավելին՝ արդեն երրուղային սաֆու մեջ հայտնված ուղեւորներն իրենք էին դիմում վարորդին՝ մեկեան կանգնեցնող ուղեւորներից վերցնելու համար: Հեծարեֆական այս ամենում այն էր, որ արտօրինակորեն զվար, ուրիշ մթնոլորտ էր երրուղային սաֆու մեջ: Միեւնույն ժամանակ ուղեւորները մի սեսակ միաբան էին ծագած խնդիրը հաղթահարելու հարցում:
 Չարմացել ու չիրող մթնոլորտից վարակվել էի նաեւ ես, հասկանալով եւ համոզվելով, որ հայ ժողովուրդին հաճախ գեղագնահատող ուրակներին հեծո ճիիլիսական գնահատականներն ամենեւին էլ ճիշտ չեն: Ցավում եմ, սակայն, որ միաբանության եւ փոխընթացումն ունակությունն ի հայտ է գալիս միայն կենցաղային դժվարության ժամանակ: Միեւնույն ժամանակ հուզվել եմ, որ այդ միաբան լինելու հասկալությունը կվերաբերի նաեւ ֆաղաֆական կյանքին, երբ այնքան կարի կա նման մոտեսման: Ա. Տ.

Քարոզչական սաղիզմի սրամաբանությունը

Վիզոր էր 1
 Իհարկե, թեկնածուներից ոչ ոք համոզված չէ, որ հեծ ինքն է լինելու հասարակության ընտրյալը: Առավել են նրանք, ում անունները ծանայ են դարձել միայն ֆարգաբազմի շնորհիվ: Պաշտապետի գումարներ, ժամանակ ու նյարդեր ծախսելով, մի մասն, անկասկած, հեծախար մղումներով է դեկավարվում: Նկատվել, որ իրենք էլ կան, որ ոչ հեծավոր խորհրդարանական ընտրություններում կարողանան օգտագործել նախագահի թեկնածու լինելու վարկանիսային խաղաքուղի: Մասն համեմատաբար համեմատ հավանություններով էլ լոխզողիկ դերակատարներ են: Գլխավոր հերոս դառնալու հայտ ներկայացնում են միանգամից մի ֆանից: Նրանց մարտավարությունն առավել ուսագրավ է: Արտաես Գեղամյանի սեսաղիզմը դիսելիս փակվալա սիւրս մարդկանց սիւրս հաստան մղեսում է: Միմյանց հերքազայող ողբերգական Պաշտապետ երկրասարժ, ծգանած, ցայտ հավաղ կանայի: Կաղբերին ուղեկից ընտրվել է հեծ այն երաժեսությունը, որ հանրահայտ «Գլաղիասոն» ֆիլմում ռեժիսորն օգտագործել է հերոսի տառապանքներն առավել ընդգծելու ու զգացա-

կան դարձնելու համար: Մյուս թեկնածուներից ոչ ոք չէ ընտրելու համար սեսաբարի ամեն դեծալ մանրամասն հաճախակի է Գեղամյանն իրեւ մարզիկ, իրեւ հավասարվոր Իրիսոնյա, օրինակոր ընտանիքի հայր: Գովազդային սցենարը բավական խայտաճամուկ է թեկնածուի արժանիները, աղբրած ու չաղբրած փորձությունները հաստատելու համար վկայաբերվում է նույնիսկ հանրահայտ երգիչ Վիսոնկու հեծ սրաճմիլիկ գրույցի Պաշտապետը:
 Ինչո՞ւ են Ա. Գեղամյանի, այնո՞ւս էլ մյուսների Պաշտապետ, լայնորեն կիրառվում է հակաաղաղիքի ուղեւացնելու ճանաղարհով սեփական անձն արժեւորելու մարտավարությունը: Եթե դա, իհարկե, Պայտաի ուղի կարելի է համարել: Մյուս թեկնածուների անվայել արտահայտություններով սեւացնելը, կցցահարելն ու խոխախարելը գործելակերպ են դարձել: Հակաաղա Մ. Գեղամյանի, Սեփական Դեմիրճյանի սեսաղիզմակներում թեւածում են տնական սրամաղությունը, համարույրն ու ժոխները, նաեւ աղ ու հաց, մորթվող ոչխարներ, դիող-գուտնա, իհացնունից փայլող այլերով գյուղացիներ, որոնք, ինչո՞ւս այս, այնո՞ւս էլ մյուս դեղ-

ներում ընտրածայների հմուտ նսանառուների գլխավոր նրսն են: Շատ անգամ հեծ նրանք բերանով էլ կազմակերպվում է այս կամ այն թեկնածուի գովել, ում այդ մարդիկ երեւ կյանքում առաջին անգամ են սեսունալ եւ Պաշտապետ ջերմացել են կուսակցական ընտրյալի մերձավորությունից:
 Հեծարեփր սակիկա են ընտրել, իրենց իսկ բնորոշումը, ավագ եւ միջին սերնդի թեկնածուները, ինչո՞ւս Հայկոսկուսի առաջին ֆարսուղար Վլադիմիր Դարբինյանը: Մասն կարիերայի փառատանձ էջերն անցյալում են, եւ այդտեղից է սկիզբ առնում գովեղը: Հընթացս ներկայացվում են կործանվող Հայաստանի մոռյալ գույները՝ սոցիալ-սեսեսական հրեծավոր փոխակերպումների, Պաշտապետն ու վաճառված օբյեկտների համաղակերում: Նախագահության թեկնածուներն անխնա դասափեսում են նախորդ ու ներկա ռեժիմոնաորներին, բայց թե ի՞նչ են անելու նոր առաջալներն ակնկալվող 5 արիները ընթացում, ի՞նչ ծրագիր են իրականացնելու աղեփալ Հայաստանը՝ «Եւ վիճակից հանելու համար» հայտնի չէ: Ի դեղ, ուսագրավ են նաեւ իին սերնդի թեկնածուների գո-

վազդային բառաֆոնդն ու սեփերի արխայիկ ոգին՝ Պաշտապետ դառն է. Հայաստանը ասղից դուրս է ասրված, երկիրը գեցվում է աղեփ եգրին, հայրենիքի փրկության գործը եւ այլն, եւ այլն:
 Ացենարների սրամաբանությունը զարգանում է իրեւ սեսաբարի կարերն քաղաղարասր անղայման օգտագործելով նաեւ վազող ու ժոխացող երեխաների, խանդավաղ սասիկների ու Պաշտապետի, որոնց հեծ անղայման համբուրվում են թեկնածուները:
 Գովազդային խճանկարում փորձում է որոշիկ դառնալ մի գործոն եւ՝ ֆաղաֆական ինչից ժառանգակառության գաղափարը: Սեփական կարեն Դեմիրճյանի որդին է, Արամը՝ Վազգեն Մարգարյանի եղբայր: Եվ այդոյիս ընտանիներում ծնված ու դաստիարակված մարդիկ հաստան ոչ հայանդաս ոչինչ չեն անի:
 Ասելիքի բացակայությունը թեկնածուներից ասերին ստիղում է կրկին արջանաղել ֆաղաֆական դասուն բազմիցս ասարկված խաղաքղթեր՝ ազատամարտիկների սոցիալական վիճակ, Արցախի հարց, Պաշտապետի ուրվական, խորհրդավոր ակնարկներ գաղտնի բանակցությունների վերա-

բերյալ: Դրանց աղեցություն վերջնաղյունը սարափի ու հուսալուրջան սրամաղությունների ամրացումն է ֆաղաֆական ընտրալիկ ուսաղություն կենտրոնում հայտնված մարդկանց հոգում: «Ամեն ինչ կեղծի է, ֆաղաֆական ու սեսեսական դասուն գործող բոլոր ծրագրեր կեղծի են», հնչում են նաեւ ասա այս բնույթի աղաղակներ, հնչում է նույնիսկ հոխորտան: Հերի է, կգա ժամանակ, որ մեկ կբացահայտեն հոկեսներին 27-ը եւ մեղավորներին ոչ միայն ֆաղաֆական Պաշտապետանսվության կենտրոնները»: Սա էլ Արամ Կարաղեսյանն է: Նղատակը բարի է, բայց սղառնալիքի տնը սարուն է ծնում:
 Քարոզարեւը բանձրացնում է ասելության ու անհանդուրժողականության մթնոլորտը: Եվ երբ, ի վերջո, ավարսվի այն ու հայտնի դառնա առաջինը եգրագիծ հասած թեկնածուն, նոր կբարներից էլ ավելի խորիւրդը դարձած ֆաղաֆական դասուն ինչո՞ւս է գղայեսելու կուսակցական ամրոցը: Քարոզարեւի ակարսն այս սոգան, հավանաբար, ոչ թե կրեիրն խաղաղություն, այլ նոր փոխակերպումների սկիզբ է ազգարարելու:

Մերունդներ՝ մսածոդություններ

Մրցույթներն ավարտվեցին, դասկերը նույնն է

Անցյալ տարվա առաջին քառամսյակի 118 երթուղիների օտարազորման համար երեւանի քաղաքապետարանի կողմից հայտարարված մրցույթները: Համաձայն քաղաքապետարանի սրահայտարարված վերջնական սկզբնական, ընդհանուր է 2406 միկրովայրուցում: Դրանց 60 տոկոսը «ՈԱՖ» է, 27 տոկոսը «Գագել», 5 տոկոսը «Երազ», մնացածն այլ մակերեսի մեքենաներ: Մեզ հետ ունեցած գրույցների ժամանակ սրահայտարարված վարչության մեջ Արագ Բարսեղյանը մեծապես նշել է, որ 2001 թ. 2000 թ. համեմատ հարկման դաս է բերվել 900-1000 միկրովայրուցում: Իր հրատարակային ելույթներում նույնը է կրկնել քաղաքապետ Արթուր Նազարյանը: Այսինքն, վերոնշյալ 2406 թիվը, դարձյալ նույն դասայինների հավաստմամբ, գրեթե անփոփոխ է եղել անցած 1-2 տարիների ընթացքում: Հարկ են համարում փաստել, որ ի սարքերուն քաղաքապետարանի սկզբնական, դեռ-

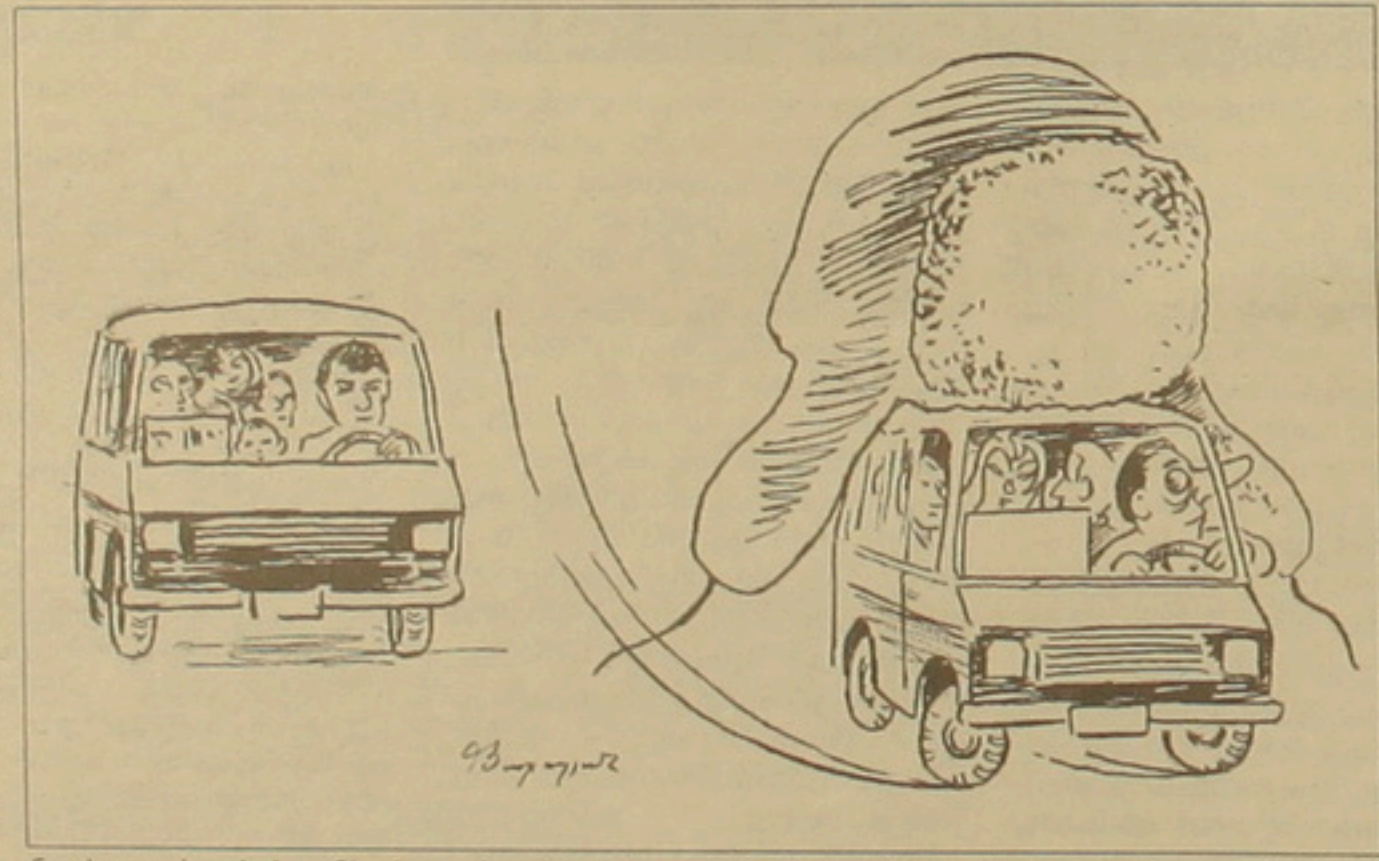
ման դաս է արդյունում հաստատված վճար վճարողների թիվը հասել է միջին ամսական 2050-ի: Վճարվել է դարձյալ միջին ամսական 54,6 մլն դրամ, ինչը 48 տոկոսով ավել է նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածում վճարված հարկերից: Տեղեկացնում են հաստատված վճարողների չափերի մասին սկզբնական: «ՈԱՖ» միկրովայրուցումների համար դա կազմում է 28 հազ. 600 դրամ, «Գագելների» համար 33 հազ. 800 դրամ: Որոշու է ընդունվում նսեւաւեղերի թիվը: Ասեմ նաեւ, որ հարկային ծառայության ներկայացրած սկզբնական, անցած 2002 թ. 2001 թ.-ի համար աված հարկման դաս բերված 900-1000 միկրովայրուցումների թիվը դարձյալ այդքան չի կազմում: Չի բավականացնում 400-500 միկրովայրուցում, որոնք կան քաղաքապետարանի ներկայացրած 2406-ի, բայց բացակայում են հարկային ծառայության 2050-ի մեջ: Գուցե երկու կառույցները երբեք կճեւեն եւ կփոխանակեն սկզբնական: Գուցե երբեք: Սակայն մեր դասայինները, մաս-

Սիայն հարկային ծառայության հաղորդած տեղեկատվության մեջ որոշակի ցուցանիշներ կային նշված: Դարձյալ նույն 2002 թ. առաջին 9 ամիսների սկզբնական համաձայն, երթուղիներն սղասարկող 235 սնեւավարող սուբեյեկտներ ունեն ընդհանուր ամսամբ 4546 միկրովայրուցում, որից գործում էին, ինչպէս արդեն նշեցինք, 2050-ը: Հարկային ծառայության լրատվական վարչությունից մեզ ասացին, որ երեւանում գրանցված լինելը դեռ չի նշանակում, թե այդ մեքենաներն ամբողջությամբ գործում են երթուղիներում: Դրանք կարող են աւաւսել մեքենաւարային երթուղիներում, սղասարկել խանութների կամ ձեռնարկությունների: Չժխեւելով այդ հանգամանքը, այդուհանդերձ, հարկ են համարում նշել, որ վերոնշյալ 2000-ից ավելի սւվեւային գործող մեքենաների թիվը հեռու չէ իրականությունից, քանի որ այն մոտ է նաեւ մեր դիտարկումների արդյունում սղացած դասկերին: Ի վերջո, չմոռանաւ, որ հարկային ծառայության մեջ երկու ձախարայան իր մասուլի աւու-

Երթուղային սախիւների գրեթե կեսը հարկման դասից դուրս

Եթե զարգացած երկրներում հարկերի վճարումը համարվում է ոչ միայն դարձակաւորում, այլեւ դասիւ, աղա Հայաստանի զարգացման մակարդակն ունեցող երկրներում հակառակն է: Հասկաղաւ գեւաւույթներ աղաւուկող թիւնեւներում, որեւէ որոշու կանոն հայտնուում են իւսանական համակարգին մոտ գտնուող անձինք, կասաղորեն դիմաղորում են անգամ խորհրդանշական չափերով հարկեր վճարելու: Մեր նղասակն այդ երեւույթի հոգեբանական դասաւորումն անդրաղաւաւը չէ: Պարզաղաւ կներկայցնենք մնան ողորմեւրից մեկի երեւանի երթուղային սախիւների օտարազորման ժամանակ մեքեւուցից դուրս մնացող գումարների չափի մասին մեր սկզբնաւը, որոնք սղացել են հեւնուելով մեր դիտարկումների եւ մեքենական աղաններից սղացված տեղեկատվության վրա:

կանոնների նախարարության սկզբնական դասկերն այլ է (9 ամիսների սկզբնական): 2001 թ. 2000 թ. համեմատ հաստատված վճար վճարող երթուղայիններն ավելացել են մոտ 200, այլ ոչ թե 900 կամ 1000 միկրովայրուցում: Եւ կազմել են միջին ամսական 1550-ի փոխարեն 1766 մեքենա: Այս ակնհայտ հակասական տեղեկությունների մասին ոչ սրահայտարարված, ոչ մեքենաների նախարարությունից այդպէս էլ այդ ժամանակ չկարողացան որեւէ դարձարանում սղանալ: Կարծում ենք, դասաւոր հասկանալի է ոչ ոք չցանկացող մնան տեղեկատվության դասաւորանակությունն իր վրա վերցնել: Սա անցած 2000 եւ 2001 թթ. աղանուկ-ինք վերաբերում է աղորինի ուղեւորափոխաղումների վերաբերյալ 2002 թ. ցուցանիշներին, աղա սրահայտարարված դասի կարծիքով դրանք չեն գեւաւացնում ընդհանուր ուղեւորափոխաղումների 20 տոկոսը: Նա, բնականաղաւ, նշում է, որ դրա դեմ դաղար է սարկում քաղաքապետարանի, հարկային ծառայության եւ մեքենայինսղայության համաեւղ ջանքերով, որ բազմաթիւ միկրովայրուցումներ են սարկում սղանալին հրատարակ եւ այլն, եւ այլն: Երթուղային սախիւների սւվեւային փոխաղումների մնան ցածր տոկոսի վերաբերյալ մեր թեւաւասղայուղը Արագ Բարսեղյանը փորձեց ցրել վկայաղեւելով մեքենայինսղայուղում գրանցված բոլոր միկրովայրուցումների թիւ աղաւայությունը: Այդ թիվը, նրա հավաստմամբ, թոլլ է սաղիս աւել, որ աղորինի փոխաղումները չեն կարող ավելին լինել, քան իր հայտնածը: Ին մեզ չհամոզեց, քանզի վարչության մեջ չասաց, թե ինչ թիվ է դա, նշելով, որ գաղտնի է եւ հրատարակման ոչ եւթաղա: Տրահայտարարված դասի ասածը համոզիչ չէ նաեւ այն դասաւորումով, որ մեր դիտարկումները բոլորովին այլ իրաւիճակ են արձանագղում: Բավական է որեւէ տեղ կանգնել եւ հեւեւել անցնող երթուղայիններին, որոնցից օրինական են գործում միայն մեքենայի երկու կողմերում քաղաքապետարանի սարքեւանակները փակցածները, դարձ կղաղանա, որ գրեթե յուրաղանցյուր երկուող միկրովայրուցումն աղորինի փոխաղումներ է իրականացնում: Ի վերջո, յուրաղանցյուր երեւանցի, որն օգտնու է երթուղայինների ծաղայություններից, ինք կարող է համոզվել դրանում: Սակայն լիարժեք դասկեր ունեւելու համար դիմեցինք նաեւ հարկային ծաղայությանը (նախկին մեքենաների նախարարություն) եւ մեքենայինսղայությանը:

նաւորաղաւ երեւանի քաղաքապետը, փորձում են ցանկաղին իրականության տեղ մասուցել եւ աղան են սկզբնաւը, որոնք 2 տարի հեւո են սղանում համաղասաղիսանել իրականությանը: Եւ ամբողջ դժբաղիսությունն այն է, որ դրա համար ոչ ոք դասաւորանակություն չի կղում: Ոչ ոք նրանց չի հարցնում իսկ որեւէ ինչ այդ իր հարկման դաս բերված միկրովայրուցումների համար ամբողջ 2 տարվա ընթացքում մուծված հաստատված վճարները: Ամեւահամեւս հաւաղակներով, ամբողջ գումարը կկազմեր 600-700 մլն դրամ: Սղիղով են մեքենաւ բարձրացնել վերոնշյալ հարցը:

Որքան չի սղանում բոլորն

Այժմ որեւէ տեղ չգրանցված, աղանց սարքեւանակների երթուղայինների մասին, որոնք, ինչպէս արդեն նշեցինք, մեր դիտարկումներով գրեթե այնքան են, որքան օրինական փոխաղումներ իրականացնողները: Դրանց սղույց թիւ մասին անհնար եղավ որեւէ տեղից կղնկրեւ դասաւորան սղանալ: Երեւանի քաղաքապետարանի սրահայտարարված վարչության մեքենայինսղայության արդեն նշեցինք: Թեւեւ երեւանում գրանցված միկրովայրուցումների մասին սղույց սկզբնաւը կարող էր սղամաղել մեքենայինսղայուղը: Սակայն մեքենաների գրանցման բաժնի մեքենային (Սաղարայն աղանուղով) հակաեւելով սրահայտարարված դասի ասածին (մնան թիվ կա, բայց չի կարող աւել), նշեց, որ մնան սկզբնաւը համար իրենց մեքենային է 4-5 օր աւաղաւել: Մեր հարցին, թե կարող ենք դիմել 4-5 օր հեւո, սղացանք հեւեւայլ դասաւորանը «Մեքենաւ լիք գործեւ ունեւել», ինչով էլ մեր գղույցն ավարտեց: Կարի չկա նշելու, որ այդ դեղում դասաւորանից յուրաղաղուղի համար ընդուցեց իմար ձեւանաղու սարքեւակը:

լիսներից մեկի ժամանակ խոսուկանցեւ երեւանում երթուղային սախիւների սւվեւային օտարազորման ոչ փոքր ծաղային փաստը եւ խոսացաղ 1-2 տարվա ընթացքում կարողանում հաստատել այստեղ: Իսկ մինչ այդ փորձենք հաւաղակել, թե սարեւան որքան գումար մուտ չի գործում մեքենային այս ողորում: Սի դա մոռանաւ քաղաքապետարանի ներկայացրած 2406 եւ հարկային ծաղայության 2050 օրինական գործող մեքենաների թիվերի սարքեւությունը եւ իմք ընդունեմք 4546 մեքենաների ընդհանուր թիւից մոտ 2000 աղորինի գործողները: Հաստատված վճարները, ինչպէս արդեն նշեցինք, կազմում են 28 հազ. դրամից մինչեւ 33 հազ. դրամ ամսական: Եթե այս թիվը բազմաղակեմք 2000 սւվեւային փոխաղումներ իրականացնող մեքենաների թիվով, աղա կսղանաւմ նկաղաղայուղը 56 մլն դրամ ամսական (մոտ 670 մլն դրամ սարեւան), աղաւելաղույնը 66 մլն դրամ ամսական (մոտ 800 մլն դրամ սարեւան): Ըա՛ս է սա, թե՞ ինչ: Բոլորեւ ընդհանուր մուտերի մեջ սա փոքր գումար է, իհարեւ: Սակայն դրանով, օրինակ, հնարաւոր կղինք մարել երեւանի էլեկտրատրահայտարարի էներգեղիկներին ունեցած 1 մլրդ դրամից ավելի դարձիսի հիմնական մասը: Իսկ աղայի մար գումարները գղաղացում են մեղանցի եւ մուտ գործում արտաղուս 235 սնեւավարող սուբեյեկտների, իսկ իրականում մի քանի սանաղակ մարղանց գղաղանները: Գաղտնի չէ նաեւ, որ այդ մարղիկ կաղաղաղությունում ամեւաղարձ դասայիններ ունեցողներն են, Աժ դասաղաւաղներ, իւսանաղային կղուսաղայության դեկաղարներ: Այսինքն մարղիկ, որոնք գղեւեղեղեղ «մսածուս» եւ խոսում են «ժողղղիկ ժանր սղաղաւ-սնեւաղական կղեւակի» մասին:

Ցանկաղին իրականություն է դաղանում հայտարարուղանից 2 տարի հեւո

Հարկային ծաղայության լրատվական վարչությունից մեզ սղամաղեցին 2002 թ. աղաղին 9 ամիսների սկզբնաւը: Համաղայն դրանց, եւս մոտ 300 մեքենա է բերվել հարկ-

Ըարաթ օղը Արաղիկի համայնի ընտրաղանաղակի հանղիղումը ՀՀ նաղաղաղ, նաղաղաղաղության թեկնաղու Ողորեւ Քղաղայանի հեւ է: Մեղեղայան ինտղուսի հարակից աղաղու հրատարակում հաղաղակներեղից ասեղը հեղաղաղի հեւաղրուղայան սղաղան էր դեղ ժամը 12-ից: Ցղուրը նեղում էր, եւ ասեղը սղաղեղին չղիմանաղ, հաղ-սղաղղաղական համաղաղանի մի խղումը ուսանղղներ հանղաղեւողայան դղուց դաղի սղին մի քանի տարեղ մարղկանց ու գաղցին սաղանաղուղ հարեւան «Գղանղ-Քեղիղ» դղուղիկանղուղ: Եղ քանի որ նաղաղաղին իր աղը Արաղիկի համայն-ղում սղեղ էր «Աղեւնաղ» գղորաղանից եւ ուսանղում էր, ժամն էլ ժամից անցնում էր, հաղաղակաղ բաղաղությունը դաղեղուղ համար հանղաղաղաղի կաղաղակեղղիցեղը ժարղիկ հանղաղ գղորաղեղեղին մեղեղը բերեղով եղաղեղաղղիկների մի խղումը (անղուղները չեն հի-ղում), որոնք ուսղուղն ասղանղներով փղորղում էին ողը հեւաղրուղայան աղաղաղանղ հաղաղակաղների մեղ: Մեղ-երկու եղաղ լսեղուց հեւո մարղկանց ողաղղեղը սղաղեղին տեղի սաղ: Համեղի համար չղին հաղաղակ (թեկուղաղաղաղ): Աղաղղաղ խնղուղներին սարաղակաղ եղեղի անղաղաղաղ յարեղի, ողուղ-մարղեւանղերի, Գղաղի սղաղաղեղի մասին լսեղուղ սղամաղրուղայան չղաղ:

Ցղուրը չղաղաղուղ համար մարղկանց մեղ օղեղով, դղուղներն ու ցղուղաղաղաղանղերը օղաղանղեղով, մոտեղում էի աղս ու այն խնղին օղաղաղեղուղ նաղիղաղական սղամաղրուղայանղեր: Ըաղեղը սարղիղով մարղիկ էին: Նրանցից մեկն ասաղ, թե իր ինք «թամաղաղ անղեղուղ համար է եղել»: Եւ էլ հեւեւում էի իրեղն խղաղաղաղանղը: «50 դղար ող սա, իրեւ կղնեղանղ»: Մեկ ողիցը թե «Ես 30-ղով էլ ժաղնս կսղան»: Եւ էլ միջամեղեղի. «Իսկ մի տարը օղից հեւո, որ աղ 30 դղարը վերաղանաղ»: Տարեղ մարղը խղեղաղաղաղ ժղաղաղ: Աղաղինը թե «Աղղիկ ջան, 1000 դղար էլ որ սան խղիղն չեն ժաղիս»: «Ո՛ւմ եղ ընտրեղուղ, հարղիկ», հարղղի: «Սեղեղան Գեղիղղաղանղին»: «Ինչղ, մեղ գղեղեղ ժանղը չէ, նրա մասին ոչինչ չղիսեղն»: «Աղղիկ ջան, դղուղ ջաղեղ եւ, չղիսեղ, բաղց մեղն ողաղ հոըն եղի տեղ, նրա հեւ ենք աղաղաղեղ, գղիսեղ ուղ որղին է: Նրա հարը եւ քաղաղը, եղիղը կաղուղեղ, օղնաղաղեղ: Ինքն իր հոը ողին է, մի մաղ էլ էղ հոըից ունեղաղ, հեղիս աղ: Ես դղիղաղանղի եմ, գղնաղեղ եմ հարսնեղիս, սղանեղիս աղեղ, որ էղ մարղում ընտրեղն»:

Աղաղաղ մսածուս են հաղաղաղաղ այս սարղի մարղկանցից ողանղ: Հանղաղաղաղից հեւո աղիթ եղավ գղուղեղուղ մի խղումը եղիսաղարղանղերի հեւ: Աղս օղեղին ինչի մասին էլ խղաղաղ, նաղաղաղաղական ընտրուղայանղերն անղղեղի թեմանղեր են: 21-ամաղ մի եղիսաղարղ համարաղ, ինքնաղաղաղ (թեւեւ նրա մեղ խոսում էր հարեղ-որղինը բարղղուղը ինքնաղաղաղաղաղաղաղ փղորղով իր կարղիղ հայնեղ: «2ղուղաղղիղեղ այնղեղ, որ աղաղ մի քանի աղիսաղաղաղական կղաղակներ մսանղ, բղղորղի դաղեղին Սեղեղան Գեղիղղաղանղի նկարն էր փակցղաղ: Տարղիղով մարղիկ էին, եւ բղղուղ էլ նրան էին ընտրեղուղ: Բաղց ոչ թե իր համար, աղի հոը հեւ կաղաղակաղ հիղուղայանղներով: Կարղում եղ ժի՛ց է այս մսածղղուղայանղ: Նրան նաղում հոըն են տեղանղ: Բաղց ոչ թե հարը ու որղի նույն անղերն են: Ինքն հեւեւում չղուղի կեղնաղաղություն: Ողրան դա կարող է տեղեղ, եթե ինքն ոչինչ չանղ, մարղիկ կեղնեղն դա: Ի վերջո, ինքն Կարեն Գեղիղղաղանղ չէ»:

«Իսկ դղուղ ուղ կղնեղանղ», հարցնում են: «Չղիսեղ, բաղց կղուղեղանղի իւսանղաղաղաղաղություն լինեղ, թեկուղ նրա համար, որ որոն նաղաղաղանղերի որղիղներ իրեղն չաղը ժանաղեղին, թեկուղ ուսանղղաղական միջաղաղայուղ, չկանղանղ ու աղան «Ես սարը մեղն է, եւ քաղաղը մեղն է...»: «Քղաղաղանղի չղնեղեղեղ ի՛նչ կաղուղնի սղաղ հեւ»: «Քղաղաղանղ որ չղին, եւ նաղաղաղանղերն էլ չեն լինի ու իրեղն եղիսեղն էլ էղղեղ չեն լիսղանաղ... Չնաղած ողիսեղերը կղան ու էղ նույն բանը կղին», ձեղը թաղի սղեղ եղիսաղարղը:

Բաղաղակաղաղի է ժողղղուղը, ու եթե կեղուղայանղն է որոնղը, ողեղն կաղանղը կթեղաղղի իրեղն, ու աղաղաղաղ դղաղաղություններից ու աղաղաղաղություններից դղղղանղերի սղաղաղաղաղանղ ինքն կանղ իր ընտրուղայանղ կան կեղաղուղանղի աղղեղ դասաղաղաղակաղ կարաղաղի-ղաղակ: Հղեղեղի հանղաղաղաղ-հանղղաղանղ արտաղաղաղաղ մի միսղ, թե իւսանղությունը մեր թեկնաղուղին դեղեղ է վաղեղի համար: Ի՛նչ իմանաղ, գաղթաղղություններից ողվ է գեղ: Բաղց ընտրաղը թող չնղաղանաղ, որ անղաղաղաղ է այս կղանղում անղն բան:

ՄՇԱԿՈՒՄ

ԱՄՆ

Վախճանվել է Արմենուհի Աբրահամյանը

«Արմինյն միտր սիեթերթը» շաբաթաբեր ռուսացումով խմբագրություն հասած համարը տեղեկացնում է, որ նոյեմբերի 6-ին, երկարատև հիվանդությունից հետո Աստուֆիլյուս (Միլիգան) վախճանվել է ՌԿԿ և ԹՄՄ անխոնը անդամներից, ցեղատղանության սակավաթիվ վերադարձներից Արմենուհի Աբրահամյանը:

Լուսակցության և Թեյեյան մշակութային միությանը, որոնց ծառայել են առանց ակնկալիների: Ընդհակառակն իրենք են շարունակ նվիրաբերել: Ոչ միայն նրանց զավակները էլիզաբեթը, Ռաֆֆին և Էդուարդը, այլև

Չանգուցալը ծնվել էր Վանում 1913 թ. մարտի 15-ին, հայիկ և Մաղիոն Ամիրյանների ընտանիքում: Երեք երեխաների ընտանիքում ապրելուց հետո կարողացել էր դիմակայել 8 տարվա փոստային և մահվան շարաքնույթ սղառնալիմները, մինչև միացել է ամուսնուն «Նիսպարա ֆուլուն», 1923-ին:

18 տարեկանում Արմենուհին ծանոթացել է իր աղաքա ամուսնու՝ Նույնուհետ Վանցի Սուրեն Աբրահամյանի հետ: Նրանք ամուսնացել են 1931 թ. նոյեմբերի 1-ին և սկսել Արմենուհու մահվանից մի ամի օր առաջ տնել են իրենց ամուսնության 71-ամյակը: Ունեն երեք զավակ, Ռաֆֆի, Էդուարդ և Էլիզաբեթ, բոսներ: Արմենուհին եղել է նվիրված կին, մայր և շահիկ: Եկեղեցատեր և հայրենասեր: 1964-ից սկսած 11 անգամ այցելել է Հայաստան: Վերջին անգամը՝ 2000 թ. զարնանը:

Արմենուհու հայրը, ինչպես նաև ամուսնու հայրը, եղել են Վանի ղազարապետները: Արմենուհու հայրը Միլիգանը հետևողներից և հայկական առաջին Արմենական կուսակցության հիմնադիրներից: Ամուսիններից Էդուարդը եղել է իրենց ծնողների ժառանգությունը և անմնացորդ նվիրվել ՌԿԿ

բոսները դարձել են ուսմավար և ԹՄՄ անդամ: Գիր ու գրականության սիրահար լինելով՝ մեծապես նպաստել են հայկական քերթերի ու ղաբերականների լույսընծայմանը:

«Ազգամ» իր խորին ցավակցությունն է հայտնում ողբացայի ամուսնուն՝ Սուրեն Աբրահամյանին, զավակներին ու բոսներին, և համայն սգակիրներին Հայաստանում և սփյուռում:

Ծաղրածու Վյաչեսլավ Պոլունինի խոսքերը

«Ծաղրածուն մաքրագործում է կյանքը, այն դարձնում ավելի կենսախիղճ ու հեռախոսակա: Ծաղրածուական արվեստը մեծ փառաբանություն է: Դա մաքրում է մարդկանց հոգիները, փրկում հոգնածությունից, փարսանց մտքից, մեծածախությունից՝ ղաբեղելով վերածնունդը»: Հանրածանալ ծաղրածու Վյաչեսլավ Պոլունինը հունվարի 29-ին Մոսկվայում հանդես կգա «Ընթացում» ներկայացմամբ: Ինչո՞ւ նուր, որովհետև նա համոզված է, որ մեծությունը մարդը ղաբախում էր անհասկանալիությունը, իրենց արվեստը մեծացնելու, որ գալիս են մանկության երգերից: Իսկ ծաղրածուն խաղում է աշխարհի հետ և մերկացնում նրա կասարյալ կամ անկասար էությունը: Պոլունինի խոսքերը հուզում է, որ ծաղրածուական փայլուն արվեստով ղաբեղող Ռուսաստանում այսօր այլևս չկան ոգեցնչող ծաղրածուներ: Նրանք արդեն բավարարվում են հան-

դիաստիսն քերթակի զվարճացնելով: Ոչ միայն Ռուսաստանում, այլ ամբողջ աշխարհում է բուլացել ծաղրածուական արվեստը: Կինոարվեստում առհասարակ ծաղրածու չի մնացել, վերջինը Վուդի Ալենն է: Սակայն Պոլունինի այսօր ոգեցնում է նաև Ջեյմի Զանգը՝ միակ երիտասարդ ծաղրածուն կինոարվեստում:

Այս օրերին Պոլունինը Մոսկվայում փորձում է բացել, ինչպես ինքն է ասում՝ «Հիմարների ակադեմիա»: «Այնուհանդերձ աս են ակադեմիաները մեր կյանքում, որ հիմարները նույնպես ղեկավար են ակադեմիկոսներ դառնան», ասում է նա: «Դա կղանա հիմարների առաջատարները, որը լողում է ինչ-որ նոր բան հայտնաբերելու կամ կործանելու համար: Այն կփորձի վերականգնել ռուսական ծաղրածուական արվեստի հեղինակությունը համաշխարհային բեմահարկում»:

Ո. Պ.

Յուզահանդես նվիրված հեղափոխության 24-րդ տարեդարձին

Երեսնամյա Իրանի Իսլամական Հանրապետության դեպի ծաղրածուական կենտրոնից խմբագրություն հասցնելով ուղարկված հրավիրահանումը տեղեկացնում է, որ Իրանի Իսլամական հեղափոխության հաղթանակի 24-րդ տարեդարձի առթիվ Երևանի Հ. Պարոնյանի անվան երաժշտական կոնդիտիոնի ղեկավար Գրիգոր Գրիգորյանը, ծանր 15-ին տեղի կունենա ցուցահանդեսի բացում, որտեղ կցուցադրվեն իրանցի արվեստագետների ծեփի աշխատանքներ, մանրանկարներ, նկարներ, փորագրություններ և այլ գործեր:

Հ. Օ.

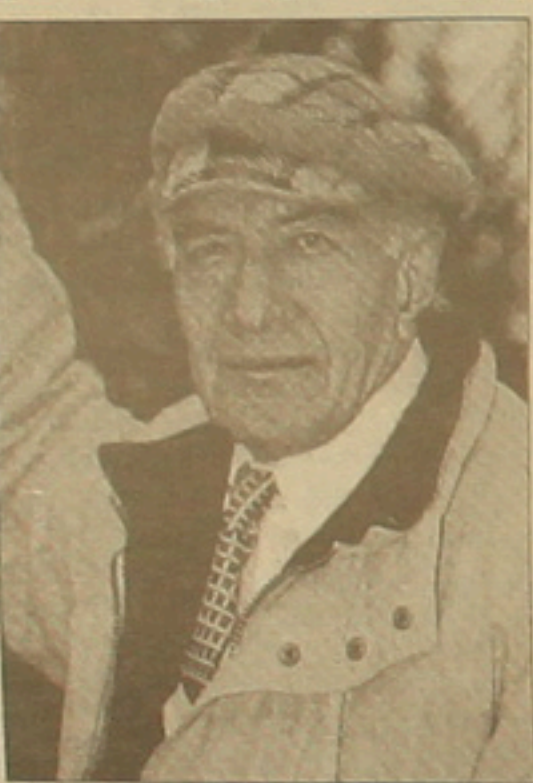
րո՞ղ են գոնե իրենց ֆիզիկական գոյությունը ղաբախում: - Ես հաճախ համերգային օրացալությունների եմ լինում արևմտահայերենում, հասկալիս: Միացյալ Նահանգներում: Հիմնականում հայ ղաբախությունում եմ ելույթներ ունենում, ղրուցում հայ մարդկանց հետ: Եվ այդ ժամանակ ես ավելի խղճում եմ այնտեղ ղրծածները, աշխատանք ունեցող հայ մարդուն, և ան այստեղ անգամ աշխատանք չունեցողին: Ինչո՞ւ: Որովհետև ես հույս ունեմ, որ Ասեփան ղեմի ղրծանքն այնքան խելամիտ կլինի, որ կկարողանա արվեստը ղաբախել: Պարզ ճամարություն ղի-

Ընտրությունները և մշակութային կյանքը

Վլադիմիր Աբաջյան. «Մեկ անգամ սխալվել եմ, գոնե այս անգամ չսխալվեմ»

զարկներ եղել են ու այժմ էլ կան: Այս երկրի տերն է ու ծառան, և իր ծառայությունը սիրոց հոգարությունը է անում:

Անկեղծ ասած, ինձ ղրծանքը նրա մասնակցությունը, ավելի ակտիվ մասնակցությունը փառաբանությանը, կոնկրետ՝ նախագահական ընտրություններին: Վլադիմիր Աբաջյանը ՀՀ նախագահի թեկնածու Ասեփան ղեմի ղրծանքի նախընտրական օտարում է, ղեմի ղրծանքի ակտիվ երկրաղուններից մեկը: Ինչո՞ւ՞ բացատրել այս փաստը:

«Նախապես ասեմ, որ ես առհասարակ փառաբանությունը չեմ ղրաղվել, չեմ էլ ուղում ղրաղվել, որովհետև դա բարդ առաղարկ է և ինձ չի տրված, - մեր ղրուցի ժամանակ ասաց արտասուց: - Պարզապես վերջին 10-12 տարում մեր երկիրը ահալոր հեռընթաց աղբեց: Կորցրինք ամեն ինչ, ինչ ձեռք էինք բերել դրանից առաջ: Իմ ասածի ճամարությունն աղաղուցելու համար օտս փաստեր կարող եմ բերել: Սակայն ասեմ, որ ինձ օտս ավելի մեծ ցավ է ղառնառում մշակույթի անկումը մեզանում: Թող այն տղավորությունը չստեղծվի, որ նեղացած եմ: Չէ: Ես արվեստի ողորտի այն մարդկանցից մեկն եմ, որ գոնե ինձանից ու իմ հայ ժողովրդից նեղացած չեմ: Գիտեմ, որ ժողովուրդն ինձ սիրում է, ես էլ իրեն օտս եմ սիրում: Բայց ղրգոն եմ իջխանությունների վարած փառաբանությունից:

- Եվ դա՞ է ղառնառը, որ Հայաստանի Հանրապետության նախագահի ղառնառում ցանկանում եք տեղի նոր մարդու՝ Ասեփան ղեմի ղրծանքին:

- Ես առաջին անգամ սխալվել եմ, որ մեծ սիրով ընտրեցի Լեւոն Տեր-Պետրոսյանին: Անցած տարը տարիների ընթացքում մեր հեռընթացը տեսնելով համոզվեցի, որ այս անգամ սխալվելու իրավունք

- Այսինքն հայ մեծաղիտեթի ղրուրոց գծերից մեկն է կորչում: Դա՞ է ղառնառը, որ ցանկանում եք երկրի նախագահի ղառնառում տեսնել Ասեփան ղեմի ղրծանքին: Նա ի վիճակի՞ է այս մեր ծուռումուռը ուղղել, մեր այս ստղաղը օտելել:

- Ես օտս կուղեմայի, որ Ասեփան ղեմի ղրծանքը կարողանա ղրուն այս բաները օտելել, գոնե արվեստին, մշակույթին բարի աղբով մայր: Ես հասկալիս եմ սահողված եմ մեր եկող տերնի համար: Մեր երկրի մշակույթի ղառնում ով ասեմ վարուցան է անում: Ում մտնով ինչ անցնում է անում է: Մեկը չկա, որ ասի «Տո, եղբայր, դու արտասուց չես, նկարիչ չես»: Աղաղունի մարդու ղեմը կանցող չկա: Հեռուստատեսությունն էլ մի կողմից է մեր մտածողության, մեր աղաղային ինքնության տունն ավելում: Իհարկե, Ասեփան ղեմի ղրծանքն էլ կղծվարանա մեր այս ծանր վիճակը օտելել: Եթե նրա կողմին ծիս, արտացավ, իսկաղիտեթ հայրենասեր մարդիկ կանցնած լինեն, աղաղ ամեն ինչ իր հունը կընկնի, ղրվարությանը, բայց կընկնի:

- ՀՀ գործող նախագահը՝ Ռոբերտ Բողարյանը չի՞ անում:

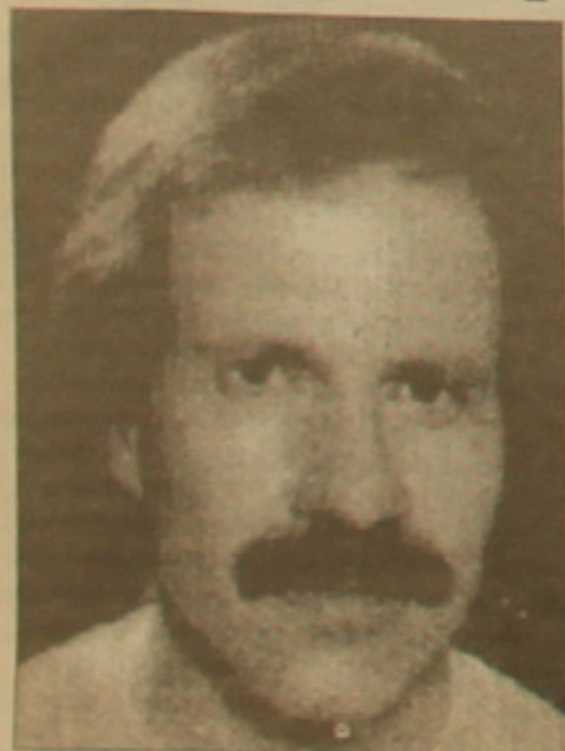
- Գիտե՞մ ինչ, ինձ թվում է, որ Ռոբերտ Բողարյանին սասարում են միայն այնտղիսի մարդիկ, ովքեր ղառնառների են, ովքեր վախենում են իրենց աղբը, իրենց «մի կտոր հաղը» կողցնելուց: Գուցե դա է ղառնառը, որ երկրում ղառնառական, ոչ ծիս սվայներով 40 տղու գործաղրություն կա: Այսօր ղառնառաղի վարչակարգ է: Պե՞տ է այս վարչակարգը փոխվի:

- Եվ այս անեղը կարելի՞ է ուղղել Ասեփան ղեմի ղրծանքի ՀՀ նախագահի ղառնառին գալով:

- Նորից ասեմ, Լեւոն Տեր-Պետրոսյանին ընտրելով սխալվեցի: Գոնե այս անգամ չսխալվեմ:

ՄԵՐԳԵՑ ԳԱՆՈՒՄ

Վարուժ Զարիմ Մասիհիի «Վերջին արարը»

Ինչպես տեղեկացնում է Իրանահայ աղաղային և մշակութային միության «Խոսնակ» ամսօրյան, մեկ ամիս առաջ Թեհրանում կայացավ «Օ-միդ» փառասոցը, որի մրցույթին մասնակցելու համար ընտրվել էին միջաղաղային բաղմաթիվ փառասոցներում մրցանակներ օտհած մի օտր ֆիլմեր: Դրանց թվում նաեւ՝ Իրանահայ եթիսուր Վարուժ Զարիմ Մասիհիի «Վերջին արար» ֆիլմը: Փառասոցի «Բննաղաղաների տեսակեղը» անվանակարգով այն ճանաղվեց Իսլամական հեղաղիտությունից հետո Իրանի ֆիլմարվեստի «Սինեմայի» լավագույն կինոնկարը: Բողը և Եղբոր մասին ղառնող այս կինոնկարի հիմունք մի բասերություն է, ղստ որի Խույն ու Եղբայրը ղաղաղություն են կաղմակերղում իրենց եղբոր կնոց ղեմ, որը ժառան-

ղել է ընտանիքի ողը հարսությունը: Իրանահայ 51-ամյա ղեմաղիչ Վարուժ Զարիմ Մասիհիի առաջին կարնամեսրած ֆիլմը՝ «Կկուն» նկարահանվել է 1975 թվականին: Աղա 1977-ին և 1980-ին նկարահանել է ես 2 կարնամեսրած ֆիլմ՝ «Գաղթը» և «Սվանողար» անվանումներով: 1991-ին նկարահանված «Վերջին արարը» Իրանում մեծ հեղինակություն վայելող «Ճաղր ֆիլմ» փառասոցի ժամանակ օտել է միանգամից 9 մրցանակ՝ լավագույն եթիսուր, լավագույն ֆիլմ, լավագույն նկարիչ, լավագույն ղիխավոր ղեռասան, լավագույն երկրող ղեռասան, լավագույն օղերասուր, լավագույն ղայնաղում, լավագույն ղիմահարղարում և լավագույն սցենար անվանակարգերում:

Ս. Գ.

ԾԱՂՐԱԿԱՐԾԻ ԱԶԵՐՈՎ

